

OKTOBER 2023 > EIND MAART 2024

NIET-OPVANGBELEID

Dashboard

©Martin Driguez

Chronologie

22/10/2023 : Beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State tegen de opschorting van de opvang van alleenstaande mannen

Hoewel de hoogste administratieve rechtbank van het land in september 2023 de beslissing van de federale regering om alleenstaande mannen uit te sluiten van opvang opschortte, is het beleid niet veranderd. In de praktijk wordt deze illegale instructie nog steeds toegepast. De middenveldorganisaties hadden geen andere keuze dan gerechtelijke stappen te ondernemen om de beslissing ongedaan te maken.

De federale regering heeft een operationele taskforce opgericht. Deze bestaat uit ministeriële kabinetten en verschillende regeringsdepartementen (waaronder Fedasil, Defensie, de Regie der Gebouwen en het Nationaal Crisiscentrum). Deze taskforce is verantwoordelijk voor het vinden en openen van minstens 2.000 nieuwe tijdelijke opvangplaatsen naarmate de winter nadert.

10/2023 : Opzetten van een taskforce

31/10/2023 : Amnesty International lanceert een "dringende actie" om België aan te sporen de opvangcrisis op te lossen

Amnesty International heeft de "schokkende minachting voor de rechten van asielzoekers en de rechtsstaat" van de Belgische regering aan de kaak gesteld. De internationale organisatie roept op tot dringende internationale actie en vraagt dat de Belgische regering alle mogelijke oplossingen uitvoert, waaronder het spreidingsplan om asielzoekers toe te wijzen aan gemeenten.

Het financiële kader werd gewijzigd en verduidelijkt in een Koninklijk Besluit om te zorgen voor een betere financiering van individuele opvangplaatsen op gemeentelijk niveau. De logica om het systeem op vrijwillige basis open te stellen, werd behouden.

11/2023 : Maatregelen om lokale overheden aan te moedigen opvangplaatsen te openen

10/01/2024 : Ontwerp van het Migratiewetboek

Tijdens een persconferentie presenteerde de staatssecretaris voor Asiel en Migratie een ontwerp van het Migratiewetboek. Het ontwerp neemt de opvangwet over en voorziet in een aantal aanpassingen. Het ontwerp bevat geen specifiek mechanisme om verzadiging van het opvangnetwerk aan te pakken en schrapt zelfs de mogelijkheid om een spreidingsplan te activeren in het geval van een crisis.

In een vonnis van 23 januari 2024 gaf het hof van beroep van Brussel een groep NGO's, waaronder CIRÉ, BelRefugees, Vluchtelingenwerk Vlaanderen en Médecins du Monde, toestemming om beslag te leggen op maximaal 2,9 miljoen euro van de rekeningen van Fedasil om de dwangsommen te betalen die verschuldigd zijn in de collectieve vorderingen.

23/01/2024 : Justitie geeft NGO's toestemming om beslag te leggen op Fedasil-rekeningen

02/02/2024 : Verklaring van het Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens

Het Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers heeft de cijfers voor 2023 gepubliceerd en erkent dat: *"Door een gebrek aan beschikbare plaatsen konden in 2023 8.816 personen op de dag van hun inschrijving geen toegang krijgen tot ons opvangnetwerk. Deze mensen (alleenstaande mannen) zijn uitgenodigd om op een wachtlijst te komen en zullen op een latere datum worden opgevangen, afhankelijk van het aantal beschikbare plaatsen."*

Het Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens (FIRM) is bezorgd over de toestand van de rechtsstaat in België en beschouwt de tekortkomingen van de Belgische staat als een ernstige bedreiging. Het Instituut roept de politieke leiders op te erkennen dat dit een dringend probleem is en zich ertoe te verbinden de beslissingen van de hoven en rechtbanken inzake opvang nauwgezet uit te voeren.

13/02/2024 : Fedasil publiceert cijfers voor 2023

Eind maart 2024

Er wachten 3.800 asielzoekers (mannen) op een opvangplaats en er zijn meer dan 9.100 veroordelingen van Fedasil door de arbeidsrechtbank sinds het begin van de "crisis".

In deze nieuwe editie van het rapport, dat we eerder al in mei en december 2023 publiceerden, veroordelen we opnieuw de normalisering van de "opvangcrisis". Eenvoudiger gezegd, het bekritiseert een ondertussen officieel niet-opvang beleid. Het rapport heeft als doel om politieke besluitvormers uit te dagen en het publiek bewust te maken. Hiervoor presenteren we gegevens over verzoekers om internationale bescherming (VIB) die zonder opvang blijven zitten. Het benadrukt de omvang, duur en ernst van deze situatie, evenals de gevolgen voor de betrokken personen en voor de sectoren die zich inzetten voor de rechten van migranten en het helpen van daklozen.

EEN TOENAME VAN HET AANTAL DAKLOZEN DAT WACHT OP EEN OPVANGPLAATS

Tussen oktober en november 2023 daalde het aantal verzoekers om internationale bescherming lichtjes ten opzichte van het jaar voordien, maar daarna steeg het opnieuw tussen december 2023 en eind maart 2024. Het Fedasil-opvangnetwerk bleef beperkt tot ongeveer 35.000 plaatsen (cijfer van november 2023) en bereikte zijn maximumcapaciteit in februari 2024, met 35.900 plaatsen. Sinds februari zijn sommige plaatsen gesloten en andere zullen binnenkort sluiten. Als reactie hierop startte de regering begin oktober 2023 een taskforce. In het kader van de 'Brussels Deal' beloofde ze om ten minste 2.000 plaatsen te creëren, naast specifieke maatregelen om de winter het hoofd te bieden. Helaas bleken deze maatregelen in de praktijk slechts een verschuiving van de financiering van bestaande plaatsen in het netwerk voor daklozen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Waar zij voordien betaald werden door de regio, is dit nu door het federale niveau. Eind april 2024 heeft de regering de vooropgestelde doelen nog lang niet bereikt.

Het resultaat is een toename van het aantal dak- en thuislozen, waaronder gezinnen en kinderen. Na talloze beloftes om meer en beter te doen zonder bevredigende resultaten, beweert de regering nu dat ze niet meer kan doen. Dit klopt niet. De Opvangwet biedt namelijk nog oplossingen. Maatregelen zoals het vorderen van gebouwen en het inzetten van militairen in noodsituaties zijn nooit geactiveerd. Het argument dat overmacht de staat van zijn verplichtingen zou ontslaan, is ook door de rechtbanken verworpen.

De gevolgen van deze passiviteit zijn dramatisch en de cijfers spreken voor zich. Het aantal mensen dat op opvang wacht is gestegen van 2.638 in oktober 2023 tot 3.800 eind maart 2024. Er is nu een triest record gevestigd: de tijd die nodig is om opnieuw in het opvangnetwerk te komen, bedraagt 6 tot 9 maanden.

DE SITUATIE TER PLAATSE BLIJFT BETREURENSWAARDIG EN CHAOTISCH

De situatie van dakloze mannen is alarmerend. Sinds december 2023 slapen veel VIB op straat in de buurt van de kantoren van de Dienst Vreemdelingenzaken. De omstandigheden waarin ze verkeren zijn erbarmelijk en ze kunnen alleen rekenen op de hulp van ngo's. Kwetsbare VIB krijgen niet altijd onmiddellijk toegang tot de registratie van hun asielaanvraag, die meestal beperkt is tot een half uur per dag. Mensen die buiten deze periode aankomen, moeten de volgende dag terugkeren. Als ze geen plek hebben om te overnachten, slapen ze op straat. Dit is soms ook het geval voor gezinnen met kinderen, alleenstaande vrouwen en ouderen.

Deze rampzalige situatie leidde tot het ontstaan van verschillende kraakpanden in Brussel. Dit zijn uiterst precare verblijfplaatsen, waar verschillende doelgroepen door elkaar wonen:

mannelijke VIB die wachten op een opvangplaats, mensen zonder papieren, daklozen en dakloze gezinnen met kinderen. Deze kwetsbare groepen worden door de autoriteiten tegen elkaar uitgespeeld. Het is onrechtvaardig dat mensen in kwetsbare posities moeten zwoegen voor hun waardigheid en rechten. Deze situatie tast niet alleen de fysieke en mentale gezondheid van verzoekers aan, maar leidt ook tot problemen op verschillende niveaus en procedures.

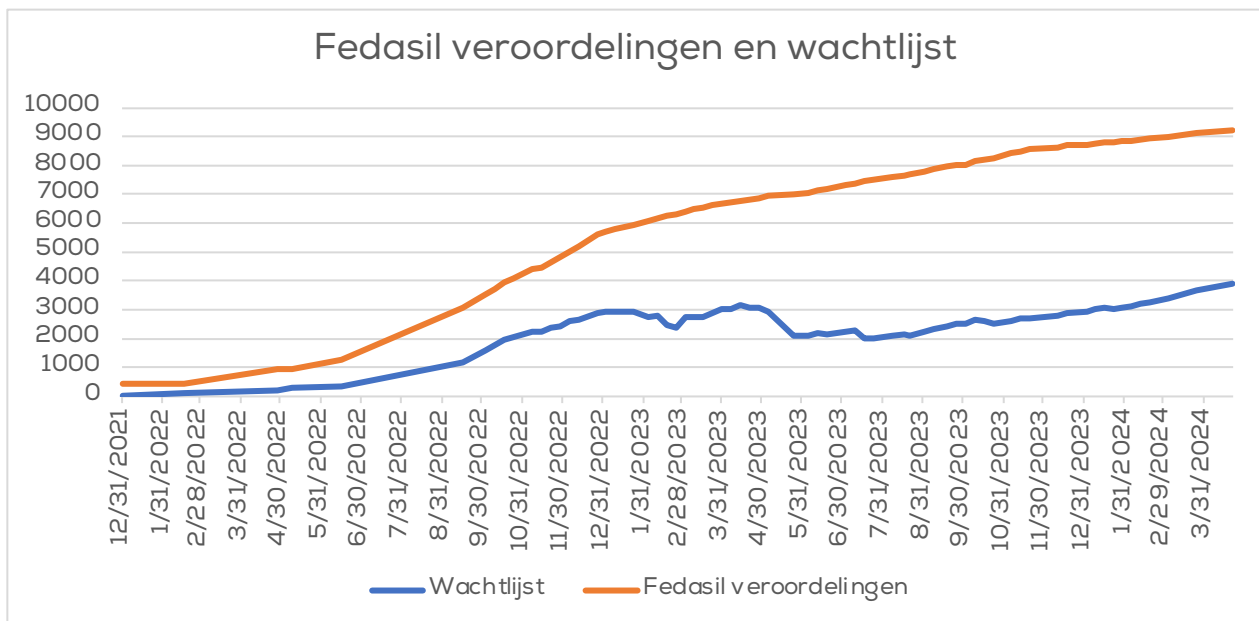
EEN RECORDAANTAL VEROORDELINGEN EN EEN ERNSTIGE BEDREIGING VOOR DE RECHTSSTAAT

In september 2023 schortte de Raad van State de beslissing van de regering op om alleenstaande mannen tijdelijk uit te sluiten van opvang. Meer dan een half jaar later stellen we echter vast dat er in de praktijk niets veranderde. De regering geeft nog steeds voorrang aan de opvang van gezinnen, vrouwen en kinderen. Ook al erkent ze haar verplichting om alleenstaande mannen op te vangen, toch belanden deze mensen onverbidde op straat. We moeten dan ook besluiten dat de regering te weinig oplossing uitwerkt om de situatie op het terrein aan te pakken.

In oktober 2023 zetten verenigingen zoals CIRÉ, Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Médecins du Monde en BelRefugees hun juridische actie tegen dit onmenselijk beleid voort. In januari 2024 gaf het hof van beroep van Brussel deze verenigingen de toestemming om tot 2,9 miljoen euro in beslag te nemen van de rekeningen van Fedasil. Dit is een rechtstreeks gevolg van de talrijke veroordelingen wegens niet-naleving van de verplichtingen om verzoekers op te vangen, en de nalatigheid van de federale regering.

Niet alleen de humanitaire gevolgen van dit niet-opvangbeleid zijn niet te overzien. Ook op juridisch vlak zijn de cijfers ontluisterend. De Refugee Legal Helpdesk van Vluchtelingenwerk Vlaanderen, de balie van Brussel en internationale advocatenkantoren hebben sinds april 2022 meer dan 8.000 asielzoekers informatie en begeleiding gegeven.

Ondanks meer dan 9.100 gerechtelijke uitspraken in hun voordeel moeten alleenstaande mannen nog steeds maanden wachten tot ze opvang krijgen. Dit beleid om opvang te weigeren vormt een ernstige bedreiging voor de rechtsstaat. Laten we niet vergeten dat België sinds januari 2024 het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie bekleedt, en bijzonder bezorgd lijkt te zijn over het functioneren van de rechtsstaat in andere Europese landen. De ironie hiervan is treffend.

GEEN OPVANG VOOR ASIELZOEKERS: MEER DAN TWEEËNHALF JAAR SCHENDING VAN EEN GRONDRECHT EN NOG STEEDS GEEN POSITIEF VOORUITZICHT AAN DE HORIZON

Gezien de omvang van de situatie en het leed van de getroffen en is het onaanvaardbaar dat de federale regering blijft weigeren om actie te ondernemen, en deze crisis oplost. Ondanks onze herhaalde oproepen van de afgelopen twee jaar en het bestaan van oplossingen, lijkt de regering de urgentie van de situatie niet in te zien. De maatregelen uit de 'migratiedeal' van maart 2023 zijn onvoldoende gebleken om de crisis op te lossen. Het activeren van het verplichte spreidingsplan voor gemeenten is van essentieel belang. Hierdoor kan de druk op het opvangnetwerk verminderen en kunnen we ervoor zorgen dat iedereen op een menswaardige manier wordt opgevangen, in overeenstemming met de internationale verplichtingen van België. Op de vooravond van de federale verkiezingen roepen we de politieke beleidsmakers tot actie. Het is tijd om een einde te maken aan dit niet-opvang beleid. Het moment is aangebroken voor politieke verantwoordelijkheid.

Impact op individuen en toegang tot diensten

Het directe gevolg van dit niet-opvang beleid is vooral het gebrek aan huisvesting en de precare levensomstandigheden waaraan (onder andere) verzoekers worden blootgesteld.

De humanitaire diensten van de HUB en het netwerk van noodopvangcentra verzamelen specifieke informatie over de behoeften van aanvragers van internationale bescherming.

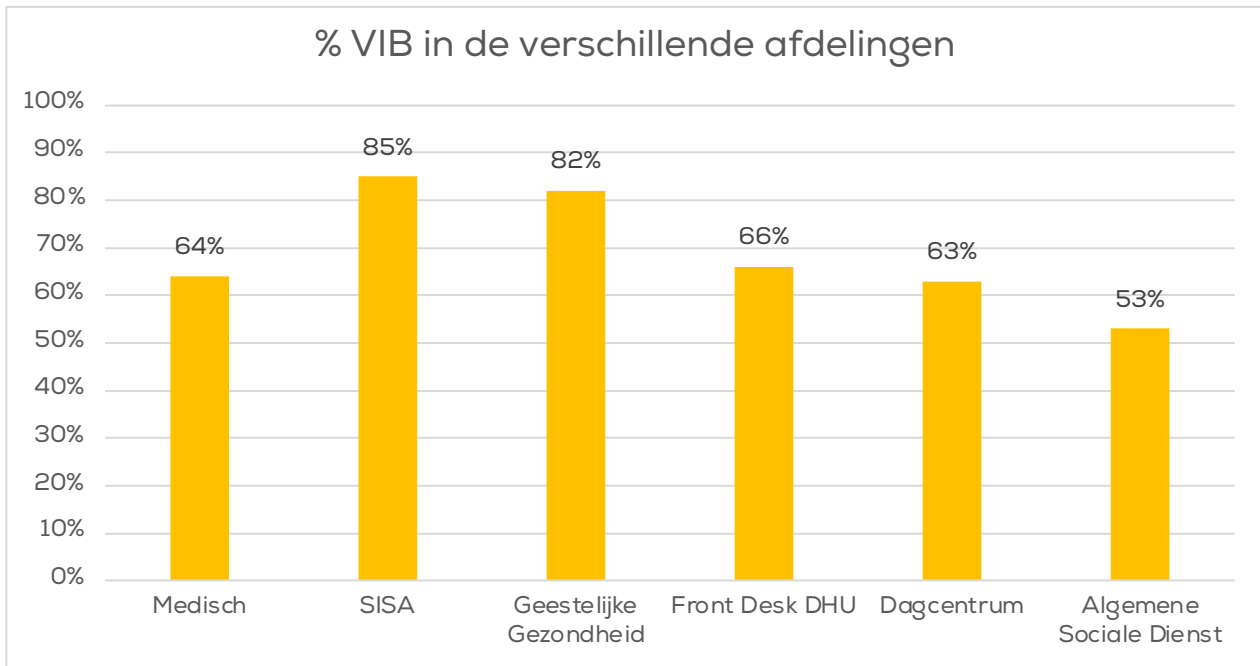
Uit deze cijfers blijkt dat huisvesting nog steeds de belangrijkste vraag is van verzoekers om internationale bescherming.

Accommodatie

In maart 2024 beschikte het daklozennetwerk in Brussel over 2944 plaatsen gefinancierd door de Brussels Deal en de gewestelijke overheden. Tijdens de winterperiode werd dit aantal tijdelijk verhoogd met ongeveer 300 plaatsen door de uitvoering van het jaarlijkse winterplan. Ondanks deze inspanningen blijft het chronische tekort aan opvangplaatsen een probleem. Dit wordt verergerd door het niet-opvang beleid, wat resulteert in een toename van het aantal mensen dat in precare omstandigheden op straat verblijft, vooral rond Pacheco en in kraakpanden. Momenteel identificeerden we een twintigtal kraakpanden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die meer dan 500 personen huisvesten, waaronder minderjarigen. Het aantal daklozen blijft stijgen. In maart duurde het gemiddeld 72 dagen om een woning te vinden, en 152 dagen om een Fedasil-plek te vinden voor VIB. De mentale en fysieke gezondheid van de betrokkenen wordt sterk beïnvloed door deze gedwongen en herhaalde periodes van dak- en thuisloosheid voordat ze toegang krijgen tot een woning. Dit niet-opvang beleid maakt onze werknemers steeds machtelozer, aangezien zij de gevolgen hiervan rechtstreeks ervaren vanop de eerste lijn.

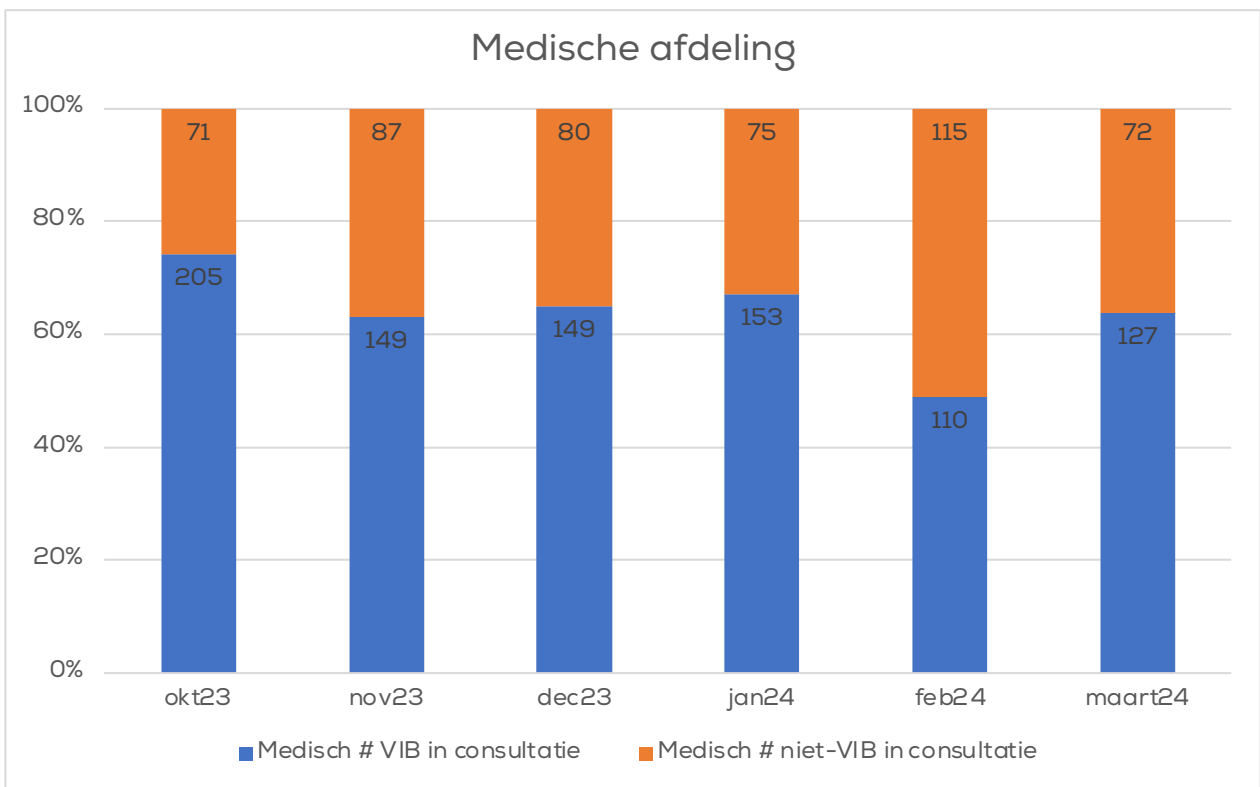
Humanitaire Hub

Op de Humanitaire Hub zijn mensen die internationale bescherming zoeken het structurele publiek geworden in de meeste diensten. De diensten die deze gegevens verzamelen, merken op dat minstens de helft van alle hulpvragers in de asielprocedure zit, met pieken tot 90% in sommige gevallen. In 2023 en begin 2024 stabiliseerde het aandeel verzoekers rond 64% voor medische consultaties, 85% voor socio-juridische consultaties (SISA) en 82% voor geestelijke gezondheidszorg. Daarnaast maken verzoekers 66% uit van de mensen op de wachtlijst voor noodopvang voor BelRefugees, 63% van de mensen die naar het dagcentrum gaan en 53% van de mensen die worden doorverwezen naar de algemene dienst voor sociale bijstand.

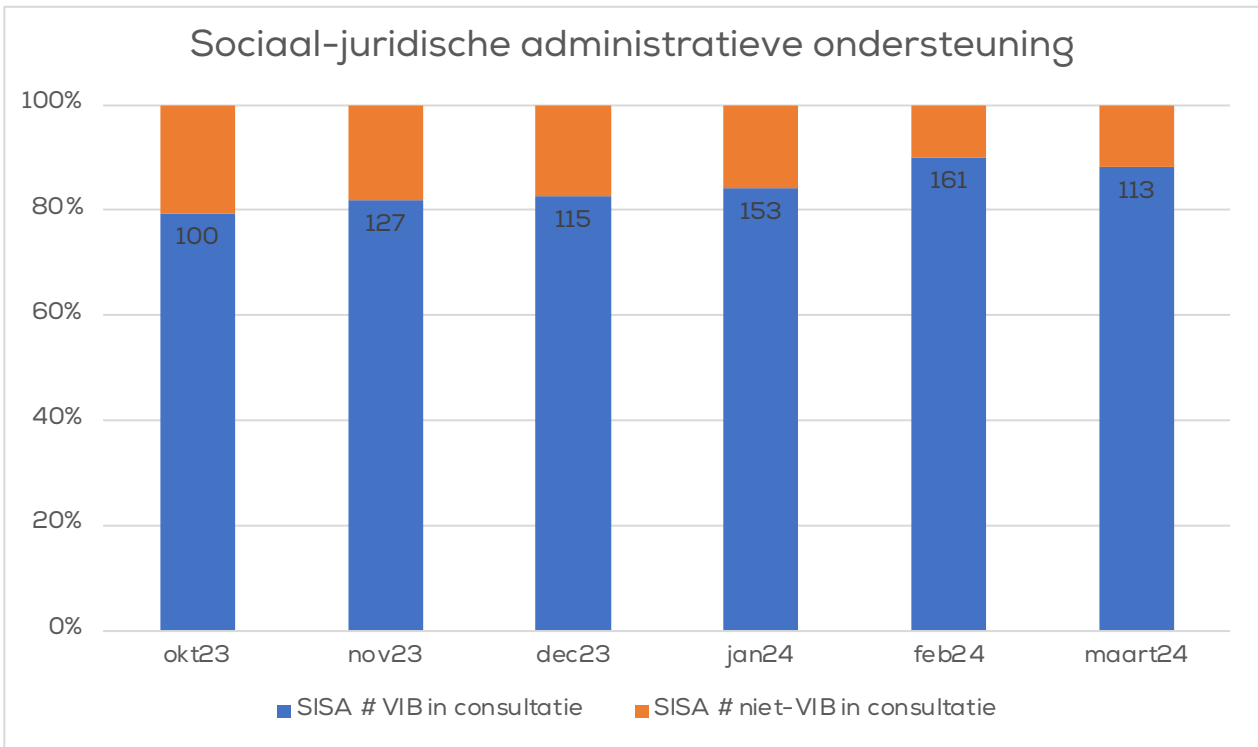
MEDISCHE DIENST:

De capaciteit van de medische dienst is gelinkt aan de beschikbaarheid van vrijwillig personeel. Door een hoog aantal hulpaanvragen, kan de dienst tegemoet komen aan slechts 70% van de noden. Mensen die geen afspraak krijgen voor de namiddag in de Hub, worden doorverwezen naar andere medische diensten. Meer dan de helft hiervan zijn verzoekers. De meest voorkomende redenen voor een medische consultatie zijn verzoeken om huisvesting of diagnoses die verband houden met dakloosheid en preciaire leefomstandigheden, zoals huid-, ademhalings- en tandziekten.

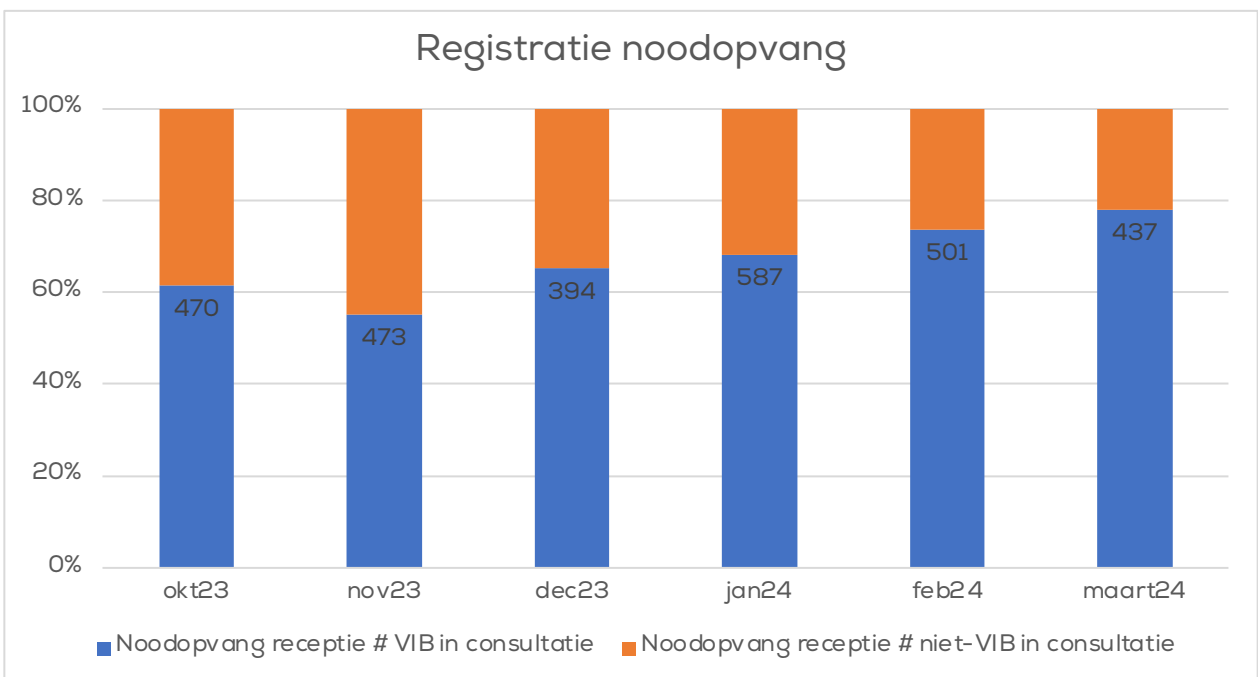
SISA :

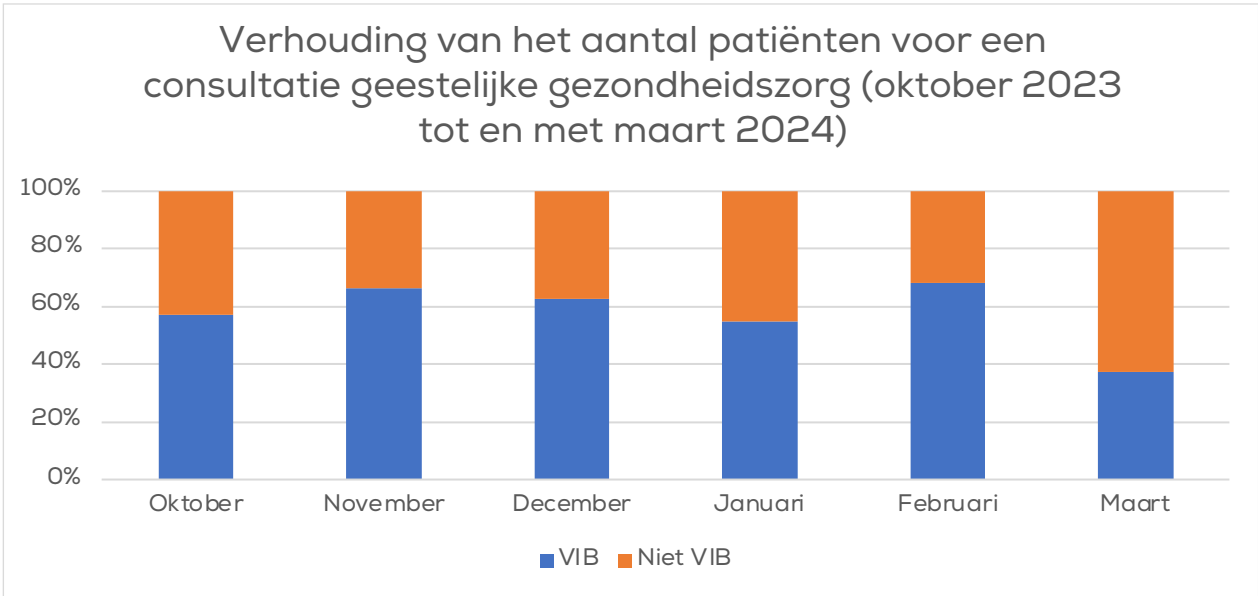
Wat de socio-juridische ondersteuningsdienst betreft, hebben bijna alle verzoeken betrekking op asielaanvragen of de Dublinprocedure. De vraag voor huisvesting is het derde meest voorkomende verzoek.

RECEPTIE ACCOMMODATIE:

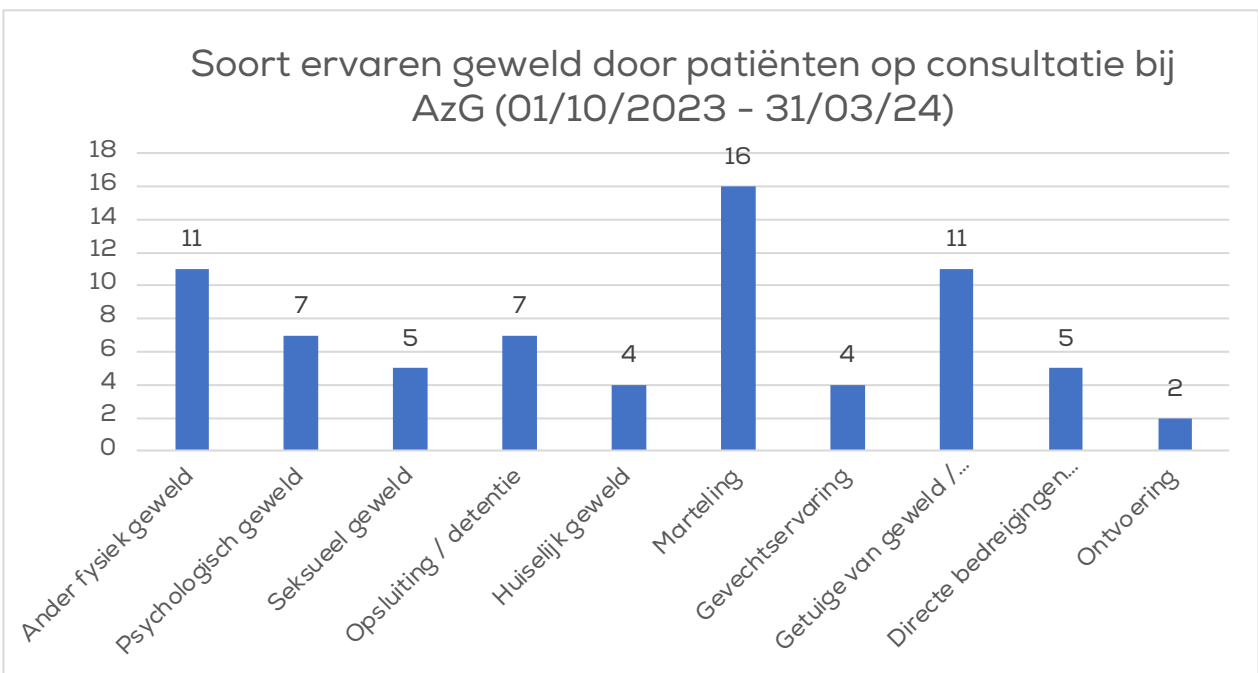
Aan de balie voor inschrijving bij de noodopvang (DHU) voor geïsoleerde mannen blijft het aandeel van de verzoekers die een plaats aanvragen stelselmatig stijgen. In 2023 kwam gemiddeld 50% van de aanvragen van verzoekers. In het laatste kwartaal van 2023 zien we bovendien een stijging naar 61%. Deze toename lijkt zich door te zetten in de eerste maanden van 2024, naar 74% tussen januari en maart. Van de mensen die zich voor het eerst registreren, zijn 4 op de 5 mensen die een eerste verzoek hebben ingediend.

Mensen die op consultatie komen bij de Hub, maar ook daarbuiten, zijn vaak slachtoffer van geweld. Velen van hen zijn het slachtoffer van marteling of fysiek geweld, of waren getuige van geweld of moord. Gezien de complexe psychiatrische pathologieën van deze mensen, hebben ze gespecialiseerde en vaak langdurige zorg nodig. Het meeste geweld werd gepleegd in het land van herkomst (52%), maar ook tijdens de migratieroute (22%), in Europa (11%) en in België (11%).

Onderstaande grafiek toont de soorten geweld die patiënten spontaan deelden met psychologen. Aangezien we enkel werken op basis van spontane uitspraken, is de grafiek dus een duidelijke onderschatting van het werkelijke aantal. Tijdens de consultatie stellen de psychologen geen directe vragen over het ondervonden geweld. Het lijkt er echter op dat de overgrote meerderheid van de mensen die bij ons om hulp vragen, slachtoffer is van geweld. Heel vaak zijn er meerdere consultaties nodig om de details te achterhalen van wat ze hebben meegemaakt.

Dagcentrum

Na de eerste bevraging in juli werd tussen 20 en 26 november 2023 een nieuwe kwantitatieve bevraging gelanceerd in het dagcentrum van de Hub Humanitaire. Het doel van de enquête was om informatie te verzamelen over personen en administratieve zaken, maar ook over de leefruimtes en plaatsen die bezocht worden door het publiek van de Hub Humanitaire.

- 273 van de 430 ondervraagden verklaarden dat ze een verzoek om internationale bescherming in behandeling hadden.

De situatie van dit publiek veranderde niet in de loop van de maanden, wat heeft geleid tot een structurele aanwezigheid van verzoekers met 63,5% op het totaal aantal bezoekers in de Hub. Dit zien we ook terugkomen in de cijfers van andere gespecialiseerde diensten.

- 12 van de 273 verzoekers kregen een Fedasil-plaats. Dit is de helft minder dan in juli, hoewel opvang een basisrecht is.

- 20% van de verzoekers-respondenten die tijdens de bevraging voor het eerst toegang hadden tot de Hub, waren gemiddeld binnen de laatste 10 dagen, de periode waarin ze hun asielaanvraag hadden ingediend, in België aangekomen.

- 60 respondenten (21% van de bevragden) zijn nieuwkomers in België, voornamelijk uit Eritrea, Ethiopië en Afghanistan.

Degenen die terugkeerden naar de Hub waren gemiddeld 7 maanden eerder in België aangekomen. Op het moment van de enquête moesten de geïdentificeerde verzoekers om internationale bescherming gemiddeld al 5 maanden wachten op een opvangplaats. Tijdens deze periode krijgen ze geen ondersteuning van de federale regering.

- 68,5% van de verzoekers slaapt meestal op straat, en slechts 15,8% heeft een plaats in een noodopvangstructuur. De meesten hiervan verblijven in een van de DHU's van BelRefugees of het Rode Kruis, en slechts 7 mensen in Samusocial voor de vorige nacht, en 1,8% in een informele of bewoonde woning. 92% van de bevragden bevindt zich in Brussel.

- De meest voorkomende nationaliteiten van de bevragde verzoekers zijn Eritrea, Afghanistan, Ethiopië, Palestina en Syrië.

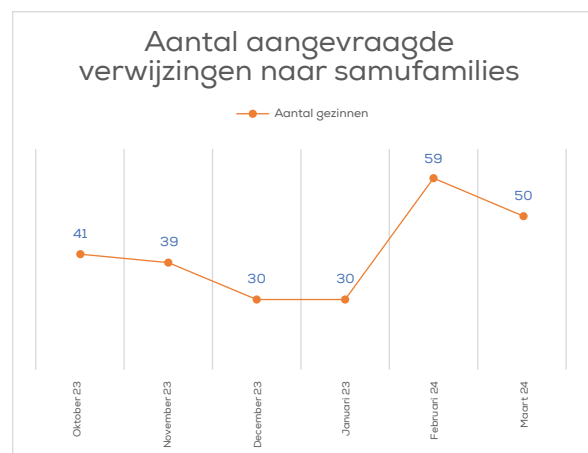
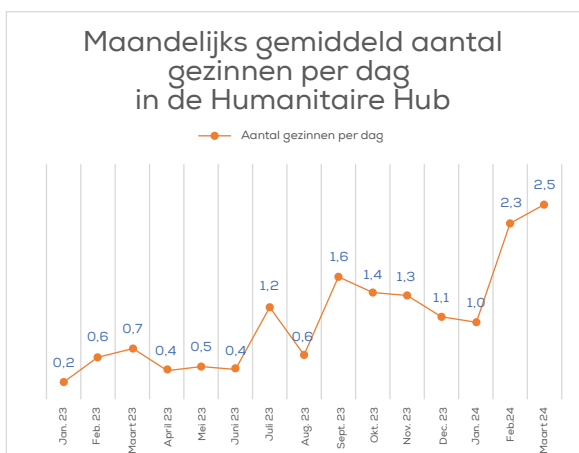
Familie focus

De afgelopen maanden is het aantal gezinnen dat op straat leeft sterk gestegen. Deze situatie houdt rechtstreeks verband met de verscherping van het opvang-, asiel- en sociaal beleid. Verschillende feitelijke en geplande sluitingen van centra voor gezinnen in het Fedasil-netwerk en het regionale noodnetwerk in deze periode hebben aanzienlijk bijgedragen aan deze stijging.

De druk op het al verzadigde systeem neemt toe doordat gezinnen die buiten de openingstijden bij de vreemdelingendienst aankomen, niet worden ontvangen. Dit betekent dat als ze buiten 08:15 – 09:00 aankomen, ze regelmatig voor een gesloten poort staan en geen verzoek om internationale bescherming kunnen indienen. Aan de uitgang van het opvangnetwerk, verergeren de gebrekkige opvangregelingen voor gezinnen in de Dublinprocedure deze situatie nog verder.

Gezinnen die op straat belanden, wenden zich tot de Humanitaire Hub of worden doorverwezen in de hoop onderdak te vinden.

Als gevolg hiervan registreert de Hub sinds 2023 een sterke stijging van het aantal aanvragen voor accommodatie van gezinnen. Deze toename werd bevestigd in juli en bereikte een grote piek in september, waarbij de aanvragen blijven stijgen in het eerste kwartaal van 2024.

De eerste oplossing een doorverwijzing naar Samusocial.¹ Door een tekort aan plaatsen, leveren deze doorverwijzingen maar voor de helft van de gezinnen een oplossing op. In 2024 was dit zelfs nog maar voor 40% van de gezinnen die komen aankloppen.

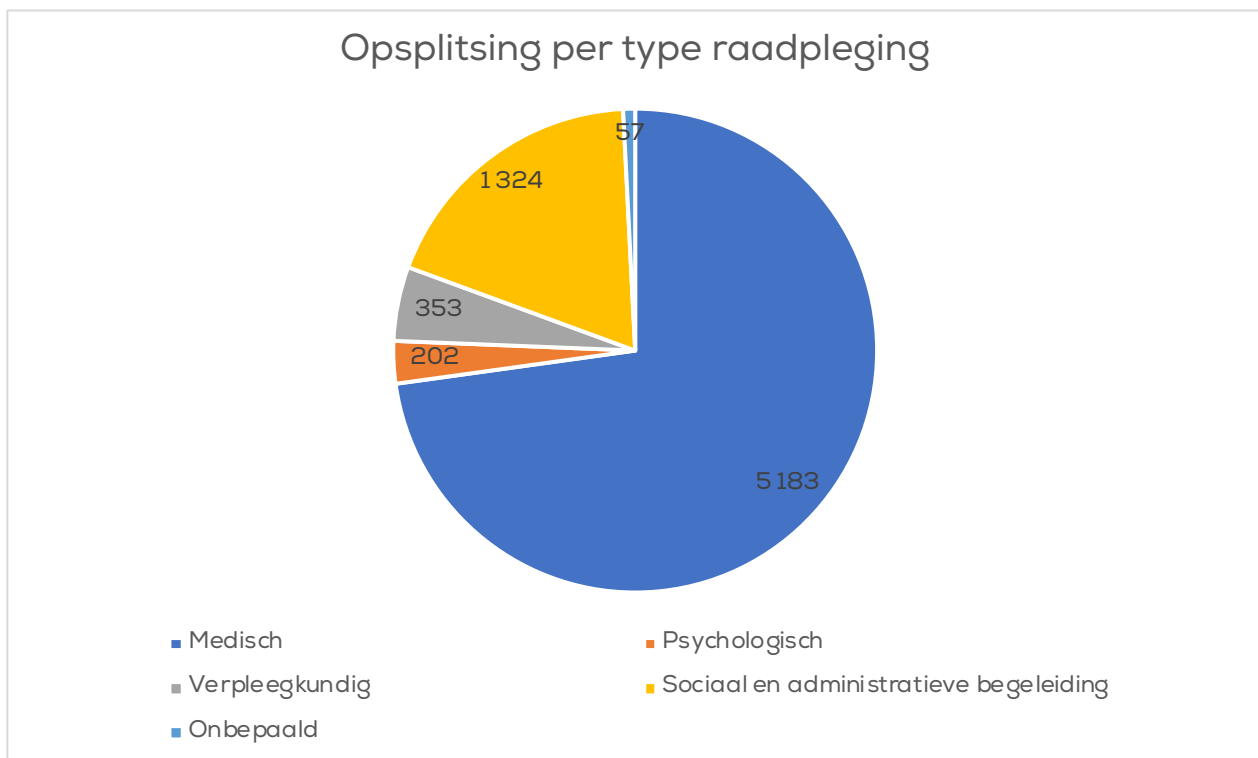
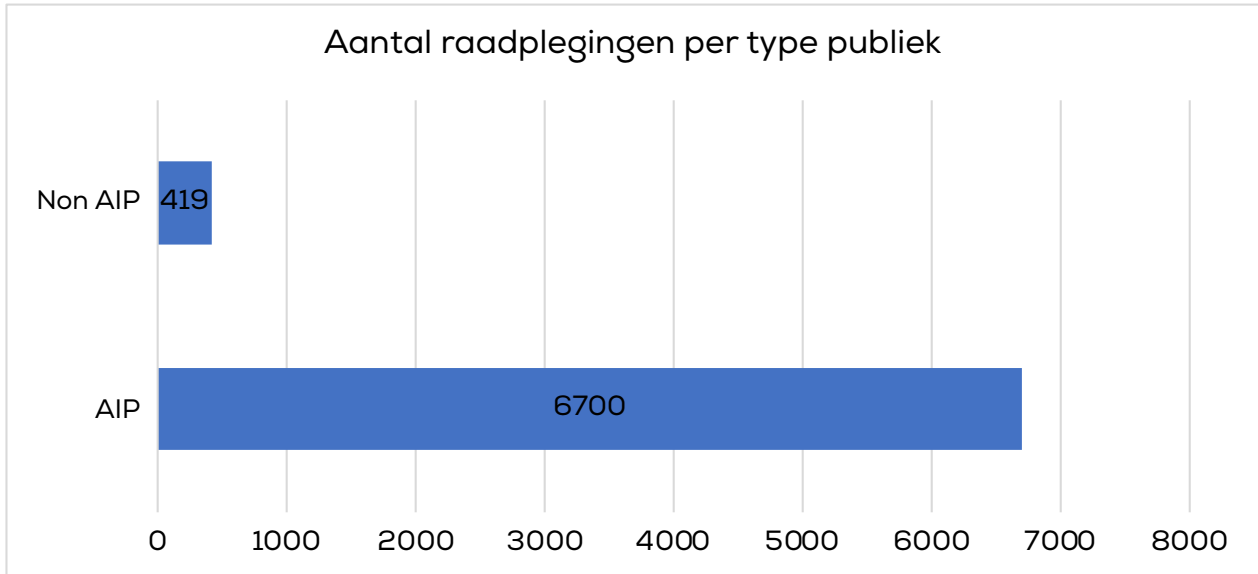
Tegen deze achtergrond van oververzadiging en de afwezigheid van overheidsbeleid dat kan inspelen op de groeiende behoefte aan onderdak voor deze groep, is de situatie voor dakloze gezinnen zeer precair. Als ze geluk hebben, vinden deze gezinnen onderdak via solidaire netwerken van burgers. Zij nemen dan de kosten van hotelovernachtingen op zich, of nemen hen tijdelijk in huis.

Ondertussen zijn kraakpanden in Brussel een structureel onderdeel geworden van de huisvestingsoplossingen voor deze gezinnen. Hoewel ze een antwoord bieden op een dringende nood, komen de kraakpanden steeds meer onder politieke druk te staan en krijgen ze steeds vaker te maken met uitzettingsbevelen en concurrentie van huisvestingsaanbieders.

¹ Het is belangrijk om op te merken dat het aantal doorverwijzingen in onze gegevens overeenkomt met het aantal doorverwijzingspogingen en niet met het aantal aanvragende gezinnen. In de loop van een dag kan het team verschillende pogingen doen voor hetzelfde gezin.

Het belang van het Refugee Medical Point (RMP)

Het ontstaan van Refugee Medical Point is een rechtstreeks gevolg van het niet-opvangbeleid. Het biedt onvoorwaardelijke medische en psychologische consultaties en verpleegkundige zorg. Elke maand zijn er ongeveer 1000 consultaties of behandelingen. 94% van de hulpvragers zijn verzoekers, en de helft van hen leeft momenteel op straat. Sinds de opening van het RMP is de vraag naar medische zorg gestaag toegenomen en bereikte het centrum regelmatig zijn limiet. Tussen februari en maart konden 586 mensen niet meteen op consultatie, en werden ze doorverwezen naar een latere dag.

Speciale aandacht voor niet-begeleide minderjarigen

OPVANG EN PROFIEL VAN NIET-BEGELEIDE MINDERJARIGEN (NBMV'S)

Fedasil heeft in 2023 sterk ingezet op een uitbreiding van het opvangnetwerk voor niet-begeleide minderjarigen. De laatste maanden zien we opnieuw een afname in het aantal beschikbare plaatsen. Eind maart 2024 waren er 3435 plaatsen beschikbaar, tegenover 3528 plaatsen in oktober 2023. Dit wordt door Fedasil verklaard door een forse daling van de instroom en de lage bezettingsgraad in de eerste opvangfase die onder de 50% zou zijn. Deze afbouw van opvangplaatsen baart ons zorgen. Een voldoende sterk opvangnetwerk voorziet immers ook bufferplaatsen om toekomstige toenames in het aantal aankomsten op te vangen. Exacte cijfers over de bezettingsgraden in de verschillende opvangfasen zijn niet beschikbaar. De opvang in de tweede fase zou stabiel blijven met een bezettingsgraad van boven de 70%. In de derde opvangfase zien we een blijvende verzadiging. Slechts enkele plaatsen zijn beschikbaar. Een duidelijk probleem met de uitstroom stelt zich. Jongeren die klaar zijn om de stap te zetten naar autonoom wonen vinden geen gepaste woning op de private huisvestingsmarkt. Hierdoor blijven de plaatsen in de derde opvangfase vaak langer bezet dan nodig.

Inzake de profielen van de NBMV's zien we een toename in het aantal Eritrese jongeren. Zij lijken stilaan de weg naar het systeem te vinden. Ook het aantal Maghrebijnse jongeren neemt toe. Het aantal Afghaanse jongeren neemt af, maar ze blijven wel aanwezig in de top 5 van de meest voorkomende nationaliteiten bij NBMV's. In maart 2024 is deze top 5 als volgt: 1. Eritrea, 2. Afghanistan, 3. Syrië, 4. Marokko, 5. Palestina.

In de eerste opvangfase zien we verontrustend veel jonge kinderen (jonger dan 13 jaar) die heel moeilijk doorstromen naar adequate opvangplaatsen. Voor dit specifiek profiel blijken er onvoldoende plaatsen te zijn. Ook blijven we meer jonge meisjes zien met een complex vluchtverhaal, die melden slachtoffer te zijn geworden van seksueel geweld op de route via Tunesië.

VOOGDIJ

In de maand maart van 2024 werden er 265 nieuwe jongeren gesignaleerd. Dit is een behoorlijk lager aantal dan in oktober 2023. Toen zagen we 497 nieuwe signalementen.² Momenteel staan er 3903 jongeren onder voogdij, met een netwerk van 657 actieve voogden, waarvan 358 Nederlandstalig en 299 Franstalig. 507 daarvan zijn vrijwillige voogden, 37 werknemer-voogden. De wachtlijst van jongeren die wachten op de toewijzing voor een voogd neemt af maar exacte cijfers zijn niet beschikbaar. Het aantal jongeren dat op de wachtlijst zou staan wordt geschat op een 400-tal jongeren.

²In maart 2024 waren er 657 actieve voogden:

- 507 vrijwillige voogden
- 94 voogden als zelfstandige
- 19 voogden met een vennootschap
- 37 werknemer-voogden

(<https://justitie.belgium.be/sites/default/files/downloads/2024%2003%20Stat%20ST-DV%20NT.pdf>)

Aanbevelingen

Gezien de duur, de omvang en de ernst van de situatie, evenals de menselijke en juridische gevolgen van dit niet-opvang beleid, roepen we de aftredende federale regering op actie te ondernemen. Stop de normalisering van deze situatie, ongeacht de periode van business as usual die voor ons ligt na de verkiezingen van juni 2024.

We doen ook een beroep op de politieke besluitvormers in de toekomstige regering om hun verantwoordelijkheid te nemen en het recht op opvang opnieuw te respecteren.

Om dit te doen, vragen we de federale regering:

KORTE TERMIJN:

- Zorg voor onvoorwaardelijke en directe toegang tot preventieve en curatieve medische diensten voor iedereen.
- Zorg voor voldoende tijdelijke opvangplaatsen, met name in hotels of aanvullende noodopvang.

MIDDELLANGE TERMIJN:

- Maak het makkelijker om het opvangnetwerk te verlaten door verblijfsvergunningen af te geven aan mensen die al jaren in het opvangnetwerk zitten en aan mensen die onverwijderbaar zijn, om plaatsen in opvangcentra vrij te maken.
- Activeer het spreidingsplan voor gemeentes, met een verdeling van lokale opvang initiatieven en financiële steun bij OCMW's

LANGE TERMIJN:

- Vergroot de totale capaciteit van het Fedasil-opvangnetwerk met voldoende structurele en bufferplaatsen. Verzeker voor alle begunstigden een opvangplaats die aangepast is aan hun behoeften en kwetsbaarheid.

Woordenlijst

Brussels Deal	Een financieel akkoord tussen de federale en Brusselse regeringen om de opvang van verzoekers om internationale bescherming op zich te nemen.
DHU	Noodopvang voor dak- en thuislozen.
Dublinprocedure	<p>De Dublinprocedure bepaalt welk land verantwoordelijk is voor de behandeling van het verzoek om internationale bescherming. Dit betekent dat je van België naar een ander land kan worden overgebracht als dat land verantwoordelijk is voor de behandeling van je aanvraag.</p> <p>De Dublinprocedure heeft twee doelen:</p> <ul style="list-style-type: none">• de garantie dat je verzoek terechtkomt bij de autoriteiten in het land dat verantwoordelijk is voor de behandeling ervan;• vermijden dat iemand niet meerdere verzoeken in verschillende landen kan indienen. <p>De autoriteiten hier zullen je aanvraag niet verder onderzoeken totdat is besloten welk land verantwoordelijk is voor het onderzoeken van je aanvraag.³</p>
Fedasil	Het federale agentschap voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming.
FIRM	Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens.
Force majeure	overmacht: abnormale of onvoorziene omstandigheden.
Humanitaire Hub	De Brusselse Humanitaire Hub werd opgericht in 2017 als reactie op de opkomst van een nieuwe populatie dak- en thuisloze migranten. Vandaag bedient het een breder doelpubliek, waaronder verzoekers om internationale bescherming, mensen die niet gehuisvest zijn of die geen effectieve toegang hebben tot diensten. De Hub biedt een scala aan ondersteuning en diensten, zoals voedsel, kleding, hygiënekits, douches, lichamelijke en geestelijke gezondheidszorg, sociale en juridische bijstand, de mogelijkheid om familiebanden te onderhouden en te herstellen, evenals gespecialiseerde ondersteuning voor kwetsbare groepen zoals niet-begeleide minderjarige vreemdelingen en vrouwen in migratiesituaties.
Kraken	Een gebouw bewonen zonder toestemming van de eigenaar.
NBMV	Niet-begeleide minderjarige vreemdelingen.
NGO	Niet-gouvernementele organisatie.
DVZ	Dienst Vreemdelingenzaken, de DVZ, die onder het gezag van de FOD Binnenlandse Zaken valt, zorgt meer bepaald voor de toepassing van het Belgisch regeringsbeleid met betrekking tot het beheer van de migratiestromen. ⁴
Pacheco	De kantoren van de DVZ en tijdelijk ook de plaats waar verzoeken om internationale bescherming worden geregistreerd.
RMP	Refugee Medical Point
SISA	Socio-juridische dienst van BelRefugees
VIB	Verzoeker om internationale bescherming
Winterplan	Verhoogde activiteit in noodopvang in Brussel van 1 november tot 31 maart.

³https://dofi.ibz.be/sites/default/files/2022-02/Brochure-B_Fran%C3%A7ais.pdf

⁴<https://dofi.ibz.be/nl/over-ons>

CONTACT:

Vluchtelingenwerk Vlaanderen - Thomas Willekens – Beleidsmedewerker
thomas.willekens@vluchtelingenwerk.be

CIRÉ - Sotieta Ngo – Algemene directeur
sngo@cire.be

Médecins du Monde - Amélie Deprez – regionaal coördinator Brussel
amelie.deprez@medecinsdumonde.be

Artsen Zonder Grenzen - Azaad Alocco, landverantwoordelijke België
msfocb-belgium-hom@brussels.msf.org

BELRefugees - Mehdi Kassou, algemeen directeur
mehdi.k@belrefugees.be

Caritas International - Tom Devriendt – coördinator advocacy
t.devriendt@caritasint.be

Humanitaire hub - Lorenzo Durante-Viola – hubcoördinator
coordo.hub@medecinsdumonde.be